

آمد کہ برو دل زاویہ سیح نگفتم
 ورنیل شب بجز کسش جامہ عجزم
 آن دل کہ ز مرغان چین باز میدی
 ہر معنی رنگین چو گل تازہ بود عشق
 در سیر بہارم کہ مرا طبع حسمن شد
 چوں از لب خندان تو تقریب سخن شد
 بز خویش چرا زلف تو لے شوخ نہ چید
 تحصیل فن عشق چہ آساں بود ایار
 ماتم زودہ دل منم و بسچ نہ رسید
 خود بے کسی کشتہ بیداد چہ باشد
 چند اندک دلیرانہ دلم بود ز بون گشت
 لے زنگ بہاراں زرد آود مدد کن
 باز یقین غلطہ دل چیت چہ گویم
 آسودہ بخشیم ز سعی طلب تو
 باشد بدلم آنچہ مرا و در زبان است
 در خاک ذکا برو کلیدش گراے عشق

مسدود چہاں آہ در گنج سخن شد

گردش چشمے بکارے پرتاں میرید

دست سوز عشق اول ابد امان میرید

یا دآں شاخ گل دسر و خراماں میرید

صد قیامت برسیرین باداواں میرید

تشنہ کام دل را ہر روزہ ہجراں میرید

صد پشیمانی مرازاں ناپشیمان میرید

کے بگوش آں گل از زلف پشیاں میرید

زاں نگہ گر رشتہ و سوزن ز مڑگاں میرید

کو د کے بر مرکب نے برق جولاں میرید

چوں شفاعت زاں لب نشین خنداں میرید

بر کنار عفو تو از بحر عصیاں میرید

در تپ ہجرتے نوبت بہ ہدیاں میرید

عشق در الفت دلم آئینہ وار حیرت است

مشکل از مشکل برو آساں ز آساں میرید

دل داشتم بدلبرودستم بکار بود

آں کو دک دلم کہ ترا در کنار بود

صد محابا ہرے ساتی تباواں میرید

از گل داغیکہ از بتان حراں میرید

دیگراں را سیر گلشن این دل غم گشتہ

در شب ہجراں خیال خواب وصلش می کنم

کے شود روزی مرا یار عیب صوم صال

شکوہ از شکوہ خود کردم و سودے نداشت

نالہ دل کہ ضعیفہاست ہمزنگ شمیم

ہیتواں آساں رفو کردن دل صد چاک

صد مبارکہا دے مشت عبا ر راہ شوق

ترمیں تیغ ابرو دیر ترہ ہیج است ہیج

کشتی امید را صد زحمت بیم است و باز

گر پشیاں گفتگو باشم مرا معذور دار

تا ز لیتیم نوسن شوقم شفا ر بود

رسوائے عشق در ہمہ شہر و دیار بود

باغِ امیدِ حوں شدہ دل در بہارِ بُو
 در بندِ زلفِ پارچہ دیوانہ وار بُو
 سرمایہٴ حیات مرا انتظا ر بُو
 آرامِ بخشِ جانِ من بیقرار بُو
 مشکل گزارِ شوق

ویدم کہ عشقِ در رہِ گل گزارِ شوق

میرفت و بر ہوائے دل خود سوار بُو

شمعِ زباںِ عشقِ تو خاموش می شود
 خاموشیِ لبش بدلم جو شس می شود
 گاہے تمامِ چشمِ دگہے گوشس می شود
 در پیشِ یارِ جملہ فراموشس می شود
 تا یارِ ماہِ ہالہ آغوشس می شود
 شاد می من لبتہ چہ منوشس می شود
 امشب کجا بود کہ نہ چوں دوشس می شود
 کوہ و دقارِ نپیبہ منوشس می شود
 ارشادِ یارِ گویم و منوشس می شود
 لوحِ دلم از اں ہمہ منوشس می شود
 ز اں خواجہ کہ بندہ آغوشس می شود

تا آن زمان کہ دیدہ بشوق اشکبار بُو
 نازم بہ ہوشیاری بے آرزوئے دل
 جاں رانثارِ مژدہ وصلِ تو کردہ ام
 بیابائی تو اے دل خود کام گوئ
 ویدم کہ عشقِ در رہِ گل گزارِ شوق

ظلمتِ حجابِ دلِ بہوش می شود
 یارب چہ حالتت کہ فریادِ مشکلت
 عاشقِ بشوقِ روئے خوش و گفتگوئے او
 ہر خریدِ شکوہاش بے یاد میں کنم
 صد گردشِ فلکِ سیرایدز سر مگر
 آید چو دیر و زود و روز و از برم کے
 ہر روز و عدہ تو بفسردا ہی رود
 در جلوہ گاہِ شوخِ قیامتِ خرام ما
 ناگفتنی ہزار گوید کہ گوئی
 جاوہ نگارِ سرمہٴ دنبالہ دار کیت
 گوئی کہ خود فریبہٴ سخنِ خدمتست

دانا دلم ز فیض نگاہ تو ساقیا
 ہر کس بد و پریم تو مست گزارہ ایت
 تباہم بحال خویش کہ عیشم بکام بہت
 ترم گناہ مایہ فخر سب کو نشان
 وارفتگاں پئے دل زارم گرفتہ اند
 غم بردلم ز رفتن تباہی محال فیت
 گشتی کہ بے سرو پا میرود بشوق

مست و خراب بادہ سر جو شس می شود
 جنت اگر دہند کہ سے نوش می شود
 ہر تلخی بیاد لبش نوش می شود
 نازاں بزہد شیخ ریا کوش می شود
 گوئی جرس بقافلہ چاکوش می شود
 خالیت خانہ صاحبان موش می شود
 در زیر بار عشق سبکدوش می شود

سرتا بیاقصور چو دیدت عشق را

حسن تو عفو پاش و خطا پوش می شود

خواہش حرف گرا زنا ز شمانتواں کرد
 اضطراب دل اگر قبلہ نما نتواں کرد
 شدہ خاک رہ ناز تو مرا روئے نیاز
 شکوہ از روئے نکوئے تو ہمیں دم و با
 توجہ دانی کہ فراق توجہ بیداد کند
 ساقیا شربت اندوہ ز بس پر کردش
 گرچہ از پیش خود آں شوخ مرا میراند
 عقدہ زلف کشادی کہ کشادی بندش

سجھوشی چہ تقاضاے ادا نتواں کرد
 خم ابروئے تو مخرابہ عا نتواں کرد
 این نماز سیت کہ اے یا قضا نتواں کرد
 کہ بختے کہ بود مدح و ثنا نتواں کرد
 کہ جدا آہ لب از شوریا نتواں کرد
 بادہ عیش بیسمانہ مان نتواں کرد
 چوں تو اں رفت اگر یقینا نتواں کرد
 خوش اسیریت دل ما کہ رہا نتواں کرد

چہ توں کرو ز بیگانگی خوئے کے
 سر میں گریہ مستانہ سلامت باشد

عشق در نغمہ بلبل کہ خزاں دیدہ گلپت

چقدر رنگ ازیں سادہ نوا نتواں کرو

خوش رالاف زن زہد ریا نتواں کرو
 ترک پیمانہ چو پیمانست فنا نتواں کرو

این قدر خواہش ویدار بدل از پیے چیت
 دیدہ از شرم برآں چہر چو فنا نتواں کرو

تکجیہ گریست لفضل و کرم دوست ترا
 بخطائے کہ کنی، بیخ خطا نتواں کرو

بر لب دست و دلم دیدہ نگہاں گشتہ است
 جز پیے دیدن رُوئے تو دعا نتواں کرو

سجدہ شوق بہاں داغ نہ پیشانی ست
 آہ زیں شرم و گریہ و نجا نتواں کرو

گر نہ بر باد و ہد خاک مرا بیانی
 گردہ آئینہ ہار و ہوا نتواں کرو

چشم تر پائے بگل کرد بکویت مارا
 خاک مارا بسربا و صبا نتواں کرو

اے جنوں لطف کن ز آ بلام پا افراز
 دشت پر خار و گز رہر مینا نتواں کرو

نظر ز گیس بیمار کسے در کار ست
 آہ زیں در و دل ماکہ و انا نتواں کرو

سر نہ گرد و کدورت ز دلم می ریزد
 سخنم آئینہ طبع رسا نتواں کرو

دبدم حسرت ہر کار بہن میگو یہ

کہ ز بیگاری خود عشق چہا نتواں کرو

خواہش میں دل دیوانہ ادا نتواں کرو
 لب پیتم کہ ترا شکوہ بجا نتواں کرو

بسکہ درویدہ خونبار کے می گذرد
 بر طرار از دل خویش بگفتن بہتر
 حسن او خوان کرم چیدہ و من گرنہ چشم
 قحط طاقت بود و مزرع امید خراب
 گرہ از بند قبا باز کردی مارا
 دل کہ بتیابی صد رنگ کشتی از خویش
 لذت نعمت جور تو بکام دل ماست
 لفظ و معنی شدہ اے یار بہم می شہم
 بنگاہے چو توانی کہ کشتی عاشق را

پاک از رنگِ حیا آن کفایتواں کرد
 عاشق آں بت شوخیم حیا نتواں کرد
 شوق را منتظر بانگِ صلا نتواں کرد
 بارش گریہ بیانیت و عانتواں کرد
 پیش ازیں پیرہن صبر قبا نتواں کرد
 نقش بر خاطر آسودہ کما نتواں کرد
 گرز خوان کرمش زلہ ربانتواں کرد
 کہ مرا از تو یہ شمشیر جدا نتواں کرد
 ہل کارے بود و ناز چرانتواں کرد

ترسم اے عشق ز معشوق نداری نہاں

واقف را ز دل خویش ترا نتواں کرد

دلِ ناکام پشیمان و فانتواں کرد
 برب ما ز دلِ خون شدہ جانتواں کرد
 صبر نتواں بغم عشق و بجانتواں کرد
 ما بگردابِ فنا دیم شنانتواں کرد
 خضر کم گشتہ دل را ہمانتواں کرد
 یا ندانیم تو اں کردن و یا نتواں کرد

یا و اں ناز و ادا جو رو جانتواں کرد
 بسکہ مارا خبر اے نالہ زمانتواں کرد
 حالت مشکل من آہ ادب داندویں
 آشنایان ہمہ زیں بحر باطل رفتند
 وزرہ شوق تو آخرین تہنا ماندم
 دل ز لعل لب تو چارہ خودی جوید

عشق گر بر لب من مہر خموشی بزند
 بشنوائیں نکتہ ز من خندہ مزن آگلو
 زود بر خیزد اگر او ز دل من خوبت
 و مبدم غنچہ لعلش چو نفس میزدود
 سایہ امن و سلامت نہ فتنہ بر سر ما
 مطلب بے غرضی آہ چه اظهار کنم

آنچہ ہرگز نشنیدیم کہے میگوید

حرف عشق ست دریں چون چرا نتوان کرد

ز دم پا در رہ شوقش سر نیدار پیداشد
 دمے با عشوہ ساقی دل خود شاد گردم
 ز سر ہم چو گزشتہم ناگہاں لدار پیداشد
 غبارم را بدل ایجاں مدہ رہے میں گفتم
 برفت آں شاد می یکدم غم بسیار پیداشد
 نکر دم ریک روئے کفر میں زہد ریائی را
 ازاں آخر چکو ہم در میاں دیوار پیداشد
 شکستہ سبجہ خود ناگہاں ز بار پیداشد

نبودش ہمزبان و سخن میدا جادوش

بہستم من لبے عشق و سر گفتار پیداشد

حافظ قرآن روئے یار تا دل کردہ اند
 من ز ہول اضطراب میدان فارغم
 فکر یاد ہر چه غیر اوست باطلی کردہ اند
 تا مراسی پارہ چون لائل کردہ اند

رہروانِ شوقِ را آسودگی ممکن نبود
 دل رُخِ خوبِ ترا آئینہ دارِ خوب بود
 گرمی ہنگامہ پر داند بکسرِ خستند
 بچوئے اخلاصے بلطفِ ظاہری ہرگز نبود
 در کشاکشہائے مرگِ زندگی افتادہ ام
 بنحسبِ موجزنِ زابِ گہرِ گرد و باز
 ہر کجا کشتیِ دلِ اقتدایا شد بے خطر
 دل رو در برِ چشمِ او ہمیش نہ بیند سول
 مستمعِ سرگشتہ ہر واوی چوں قیس باش

منزلے در ہر قدم آن سونمزل کردہ اند
 چوں کنم چوں پردہ ہائے چشمِ حائل کردہ اند
 تا نگاہِ شوقِ ما را شمعِ محفل کردہ اند
 دلبرانِ زینِ لدہی ہایم چہ پیدل کردہ اند
 کاں دو چشمِ نیمخواب ہم سہل کردہ اند
 دیدہ تا دیدہ دیدارِ سائل کردہ اند
 غم بود در یائے دازا سائل کردہ اند
 مست صیادِ است و پتھرِ غافل کردہ اند
 لبلی و گفتار مارا چہ محفل کردہ اند

در سرین عشقِ سوداے تکا پو حیف حیف

چوں مرا زین دیدہ تر یائے در گل کردہ اند

تا مرا، مہجورِ ازاں شیریں شائل کردہ اند
 کردہ اند احساں کہ ما را سخت جان کردہ اند
 دختے داود اورا این راز ما سپرا
 بر دل پر نورِ داغِ سیرِ روزی شمت
 ناز ہا بریکے گر کردن خوش است انجام کار
 سالکانِ رامایہ آرام شد سرِ گشتگی
 تیغ کا میہائے عالم و آلِ دل کردہ اند
 بہر جو راں بہت میرحم قابل کردہ اند
 گردِ ما را بسوئے یار مائل کردہ اند
 آجے تابِ مہرِ ازاں ماہِ زائل کردہ اند
 عشقِ من حسن تر از آغازِ کامل کردہ اند
 جاوہِ دشتِ طلبِ گوئی کہ منزل کردہ اند

ایکے محبوب درکنج تنہائی جیا وارانِ عشق
 درخورد رسوائی دیوانگی ہر سنبود
 گوہر یک نماند دل بود کوش جوئندگان
 عشق بازی بازی طفل است... عاقلان
 بسکہ باز و رجنوں زنجیر آہن ہیچ بود
 بازی باشد از ان در ہائے جنت بر رحم
 دامن امید پر کوند از گلہائے پاس
 نامم آخر شہیدان شہادت گاہ عشق

را زول را از خموشی لعل محفل کرده اند
 تنگ عالم کرده اند آنرا کہ عاقل کرده اند
 از محیط اضطراب جیش حاصل کرده اند
 کار آسانی چرا بر خویش مشکل کرده اند
 بند توایدل از ان مشکلیں سلاسل کرده اند
 زخما گزشتہ مثرگان کہ در دل کرده اند
 عیش مار تلخ ز ان شیریں شامل کرده اند
 آفریں بر دست و بر بازو قائل کرده اند

ویدہ دول را نگہ اہل نظر دارند عشق

کے نگاہے بر رخ ولد ان عاقل کرده اند

چوں شمع مرا شعلہ زین سفر افتاد
 چشم تو بیا و آمد و ہوشم ز سر افتاد
 سر شتر مقصود بدستش مگر افتاد
 این آتش تیز است کہ در خشک تر افتاد
 در چشم زون از مژہ لخت جگر افتاد
 کے دکشن گل نالہ مرغ سحر افتاد

باتالہ جاں سوز بگویش گذر افتاد
 در بزم چو بر جام شرابم نظر افتاد
 دل مشاوریوتا کہ بزلت تو در افتاد
 عشقت نہ ہمیں پیرو جاں را بسر افتاد
 یارب چہ بلا شوق نگہ کار گر افتاد
 گزار می عاشق نشیندی عجبے نیست

گردید ہوا خواہ چہین آں گل خنداں
 از یاد تو دل غمخیز صفت پرودہ بین است
 این طرفہ مے غم کہ نگنجد نجم چرخ
 آمد بے خستہ خود بہر عیادت
 باشد خط پشیمانی من سنگ جھایش
 دل دار زہر پید گے خواہش دل را
 از گریہ و زاری شب روز چہ حاصل
 نیز نگ جہانے بود آں نو گل رعنا
 ہر تلخ تو شیریں بود از قند مکر
 میخواست بر آنگہ من بے سرو پارا
 بر نامہ یک ز روش زان لب شیریں
 حیران جمال تو ندانند کہ در آں زلف
 آں شمع کہ پروانہ او گشتہ نظر ما
 شعر و مخم گر چہ بود عیب تمرا سر

آتش ہمہ در جان نسیم سہر افتاد
 خوش محرم رازیت کہ بن بخر افتاد
 چون تنگ تر آمد دل من بیشتر افتاد
 گوئی تو کہ جانے تین مردہ در افتاد
 این قرعہ بنام من دیوانہ بر افتاد
 دانست تمنا ہمہ از دل بدر افتاد
 در عشق کسے کار چو بازو روز ر افتاد
 در چشم نیفا و عجب جلوہ گر افتاد
 تلخی چہ کشم چوں بد اقم شکر افتاد
 دستت کہ از پہلہ براں خوش کہ افتاد
 شوریدہ دل من با مید و گر افتاد
 دل از نظرش یا کہ نظر بیشتر افتاد
 در چشم نیفا و عجب جلوہ گر افتاد
 این عیب یہ بیند کہ رشک ہنر افتاد

حرف من آں گوش شو عشق ز اعجاز
 باشد بد بیضا کہ بدست گہر افتاد

اگر کسے نہ پئے طرز یار گرید و خندو
 خبر نشاوی و غم و لسان ما چوندارو
 بشوق سبب نندان او بشد ز خود دور
 فریب و رجا گر گئے خور و بد عالم
 بسوز و ساز گوش چہ گفت سوختہ او
 بہر صباح ز بلبل چو زار ہا بکند گوش
 سرور بخش غم او بس مت عاشق اورا
 بہ ننگ شغل و گر جزانہ عاشق یارا
 بریم رشک بدوق سیاہ مٹی رندی
 حضور عیسیٰ دوران و ہر مرض حسرت

سخن ز عشق سرایم کیکہ دم زندا عشق

بوجد آید و بے اختیار گرید و خندو

از کار بستہ چوم چشم کشاد باشد
 جز نام نامی تو مارا نہ یاد باشد
 آن کافر شکر شاید کہ یار کردو
 کہ خامہ ام چو انگشت در کف زیاد شد
 غیر تو بیج نبود این اعتقاد شد
 مارا ز ما چو ہر دم شغل بہاد شد

لے ایک صحبت میں شاگردانی نے جو حیدرآباد میں مقیم تھے اپنی غزل 'زمانہ برن حیران زار گرید و خندو' کا
 مصرع پڑھ کر دعویٰ کیا تھا کہ اگر اس بحر و ریف میں کئی غزل کہیں کوئی شاعر جانوں گا اس طرح مشاعرہ پر عہہ ہوا تھا غزل 'شاہ کبھی کبھی گرتھی'

آید ز خانہ بیرون تا از درم براند
 طفل سرتنگ ہر دم در کونے او دوست
 محنت ز بہر حجت باشد تصور غفلت
 زاہد بیاوے خور باشد کہ در دل تو
 در راہ عشق آہم برد ز غمزد و قفاست
 آن شہر یا خوبی آگہ نشد ز حالت
 اے عشق شہرہ تو گو در بلاد باشد

ز گوی نہ چون دل قیس سرگرم داو باشد
 رد سوال بوسہ گو زیں مراد باشد
 زان نامہ کہ نوشت او در جواب مارا
 سرگرم سر و مہری آناہ شد و بسکن
 تاکہ بکام دشمن از دست دوست بشم
 نالاں بنا امید در ہجر او چہ بشم
 کشتی دل باصل از بحر غم رساند
 قرآن جس را میں تفسیر لفظہ شد

پانچ بہ خیر مقدم زد خیر باد باشد
 درست فطرت ہا چون از نژاد باشد
 از بسکہ خالق ما زاہد جو او باشد
 چندان کہ حرص نیاخوف معا باشد
 یک دانہ گو ہر دل مارا کہ زاو باشد
 زلف چو شام لیلی یوم اتناو باشد
 کم گفتن از دہانت ایجان یاد باشد
 مضمون لطفہایش بس مستساو باشد
 چند آنکہ کینہ ازو سے از ماو داو باشد
 چوں من کے مبادا اگر نامراد باشد
 زیں گونہ صد مصیبت چوں نہ زاو باشد
 فریادنا امید اں باو مراد باشد
 اعظم ز خال مشکیں اینجا سو داو باشد

بہر رواج بازاراں سودائے خام بختند
 بازار عشق گرم از جوش کساو باشد

عاشق بہ نامِ آدمی باید کہ شاد باشد
 با حسن صورت خود نیکو نہا د باشد
 با سادگی دل ماروشن سواد باشد
 گر صلح کرو با تو عین فساد باشد
 نامم نہی برو او دائم کہ یاد باشد
 دردِ دلے کہ دارم در اشتداد باشد
 بر آتش درونم حرفِ تو با و باشد
 و البتہ تباہی رویے کشاد باشد
 در ناز و دلبریا خود اوستاد باشد
 این طبع زاد موزوں خوش تراد باشد

س آرزوئے لہا گر خود مراد باشد
 رب گلے کہ مارا شمع مراد باشد
 ضمنون ناز فہد از بیت ابرو او
 نسوں گریت چشمش ابدل مخور فریش
 در گفتگو بسیار در جواب بیاہستی
 از صبر و افراسے آہ ہر خدی چارہستم
 ناصح بہ بند لب راتا زود تر بیوم
 گل از زبان غنچہ میکرو این حکایت
 از مکتب معلم طفلی کہ می گریزد
 در یاد و قامت او بے آہ نیست نالہ

شادی کن کہ ہر دم صد غم خوری نشادی

شاد آں کسیکہ در غم اے عشق شاد باشد

زمین گم شد زباں گم شد چس گم شد چنان گم شد
 سر گم گشتی کرد اتم آخر ہماں گم شد
 چہ قدر انداز پیدا شد کہ از تیرنغاں گم شد
 نہ ہماں ز خود فرم کہ تمام و نشاں گم شد
 ترحم از دل او ہچو تاثیر ارقاں گم شد

بموج بحرِ نورِ جلوہ او آسماں گم شد
 حضورِ دل مجوز من کہ دل خود از میان گم شد
 بدور جو رہیم او ز عالم الاماں گم شد
 کسے کہ در جہان زبیاں لقاں با گم شد
 چو بنم زار میگیریم کہ آں گل را کہم خنداں

سرخے ز پیچ و تاب زلف او فہم دل
 خبراں ماہ بہ ہرار نڈا رو سخت حیرانم
 زمین باقی ہمیں ہو دوش را جستجو کروم
 جگر خواری مرا کار است در شوق لب لعلش
 بساں شمع روشن جان من باشد زبان من
 نہ دنیا و انہم و عقیبی سمر درازے لب سردارم
 بسنگِ ظلمت از سبک منغراں ہی باشد
 دل و جان خربین من ہواں شد در کابو
 حدیثاں ہاں باشد عجیب من نمی فہم

بیاں چنداں پریشاں شد کہ مطلب از لگم گم شد
 بد و آہ سوزانم سر اسر آسماں گم شد
 کف خاک پریشاں گشت مشتت ہوا گم شد
 ہمیں سختی است از دل دہان من زبان گم شد
 زبان من اگر گم شد یقین ایند جاں گم شد
 یقینے کردہ ام پیدا از اں وہم و کماں گم شد
 شکل بود گر مارا دریں بار گراں گم شد
 سوارے دیدہ ام و ررہ کہ از دم غماں گم شد
 بکج زبیتی گویم کہ عمر جاوداں گم شد

تلاشی حسن دل جوئی کند چوں عشق آوارہ

عیاں ہر خند پیش ما است اما در بہاں گم شد

بوا عظ کے دل فرزانہ دادند
 بزنجیر جنوں چوں دانہ دادند
 عزیز از جاں مرا جانانہ دادند
 مراد دل غیرت پر دانہ دادند
 لب لعلش حسرت دیدارے ندارد
 قیامت شد کہ مارا از دم صورت

سر شور و شہرستانہ دادند
 چہ نیکین دل دیوانہ دادند
 ولے با آشنا بیگانہ دادند
 ز سوز او ترا پردانہ دادند
 کہ نقد جاننش در بیانہ دادند
 فریب نعرہ مسنانہ دادند

دوائے دروینِ غربت شد آخسر
 چغم کرخانہ ام ایدل خراب است
 کہ زحمت پیش ازین درخانہ داوند
 نشد کوتاہ و عمر آمد سپایاں
 پے دیوانہ خوش ویرانہ داوند
 بیا و ما عجب افسانہ داوند
 غم بے خان ومانی حیت اکنوں
 مرا جا عشق در میخانہ داوند

بگشت حسن آب و دانہ داوند
 چه می پرسی ز حال عاشقان
 فریبت لے دل فرزانہ داوند
 دل و جاں در رهش مروانہ داوند
 سوز لفتش بدست شانه داوند
 که از دل گوهر یک دانہ داوند
 که رنداں دل برین فساداوند
 که سکاں در کف بیگانہ داوند
 مرا ہم کعبه و بیت خانہ داوند
 چه آراسے باین دیوانہ داوند
 ز ہر بیمت دلا خوش خانہ داوند
 چه نشادی از غم جانانہ داوند
 چو عشق و بازی میرود زیر است
 بہ پیر ما دل طفلانہ داوند

زُفَّالِ مَنْ كُنُوں وَه چو فلک بکام زرد
 شکر گزارِ شایقان چون نشوند ہر زمان
 مت شد و شکست خم جام بنگ زرد و گر
 داغ بود ز شرم آں محو بود بکاستن
 گشت ہا ز بند خود ماند بقید او اسیر
 مہر سپریے ثبات آئینہ دار آفتاب
 ہونش ربائے انجمن یوسف من شد آ پیمان
 رہزن غمزه از حجاب پاپروں کجا بہا
 بہر تلاش عقل دین من چہ کنم کجا روم
 نازہ و ز ندیدت چہ میسج چوں زہد خشک
 پیک صبا جزا ہ سرو از تو حکایتی نکود
 عنبر زلف بوز و بیم بر م کجا بود
 نوبت شاد ما نیم در غم تست دل نواز

نازکمن بیابگو با کہ شدی تو نام ز
 حرفِ نجامشی بہت با ہمہ لاکلام ز
 آنکہ ز چشم و عقل تو یک دوسہ بار جام ز
 لافِ نکمال پیش تو تا کہ مہ تمام ز
 کامل مشکبار تو بہر دلم چہ دام ز
 صبح اگر نواختا و بر سر خاک شام ز
 دست بفرق ہر یکجے در عوض سلام ز
 مائلہ ہائے دل چسپاں باز بہر مقام ز
 راہ صلاح عالمے آں بہت خوش خرام ز
 رنگ گلِ حلال ادب وے گلِ حرام ز
 آتش نازہ در دلم آہ ازیں پیام ز
 آتش شوق در سرم وہ چہ خیال خام ز
 کوس نشاط بفلک نالہ من مدام ز

حسں چو سرستی کند بیچ جزاں مگر عشق

”نازکمن بیابگو با کہ شدی تو نام زد“

خون ما از جوش بہچوں آب رزل می شہ
 ہر گیاہ گل زمین ناز سنبہل می شہ

غنچہ ما شمع ساں از یک نفس گل می شود
 ہر سوا وے از بیاض حسن کاکل می شود

..... توکل ہی شود

آبِ نابِ ریت از جوشِ طریل می شود

چون نگہباں وز دُبا شد مالِ موم آن آو

سخت غیر آنجا کہ بخت بے تاملِ کام گیر

در زلفِ مہر عیبِ خواہد جلوہ کرد

میکنی گلگشت کہ سارے بتِ جادو حرام

در تیر آنکہ خورشید است یا جالسوزین

راہیم از کونے خود من پیش و پس دارم قدم

قوتِ سر سنجہ افزاید فرنگی را بہند

میرمان ست ما خونیں دلاں دستِ غیب

نیرال بدر آید از لبِ نانِ ہلال

جاہلی عمدا بود سرمایہ تو دوستاں

نا تو ان عشق کرد..... نریت کا ہل

رستے بینی کہ..... کابل می شود

بیروں ز دشتِ دل نتوانم قدم نہاد

در یاد لی شوقِ براہِ طلب بہ امیں

پس صحیح تہاکہ در خور و سر پیل می شود

کوزہ قند دہن را خندہ قفل می شود

از نگاہِ ناز تا راجِ تعال می شود

طالعِ ناکام من محو تامل می شود

مہر رویش در حق مسکین چو کاکل می شود

کبک بر ز سار و ز قمار تو بیل می شود

دیدہ در اول نظر محو تامل می شود

ہمچو آں گوہر کہ حیرانِ تعال می شود

شنانہ در زلفِ تباں دستِ تطلال می شود

زر بر غم گنج و کان ز کیفِ گل می شود

..... توکل می شود

بہر تعارف پیش این نمان تجاہل می شود

بہر چند مردم ز مردم چشم آں غزال کرد

چندیں گہر ز آبلہ پاپائے مال کرد

چوں بلبلم پیرا بگلستاں نمی برد
 یک آبلہ کہ لب بجوایش بھی کشا
 جز در ولد اربا رانیت چوں جائے دگر
 ایکہ با من نامزد گشتی بعالم ہوشدار
 چوں شود انجام کار عشق یار سنگدل
 در علاج ما طبیعیاں قاقبت عا جرشند
 تا تو در بازار رفتی ہر سیر گرویدہ اند
 آرزو جان و مقصود دل عاشق توئی
 ساقیِ دوراں بکام ما زیزد عرس
 گل بجائے خار و بلبل زار باشد در چمن

شوق گل رُخے کہ ترا ہرزہ مال کرو
 ہر خار خشک گر چہ زبان سوال کرو
 چوں تو اں رفتن ازیں لجا باو ادر
 تا نگردی در جہاں بدنام و رسوا دگر
 من یکے بے صبر دل ہم ناشکیبا دگر
 ہر یکے فکرے کند ہر دم زندر ادر
 از دل و جان جراں محسوسو ادر
 خواہش دگر نداریم و تمنائے دگر
 از دل خود و کام خود داریم جینا دگر
 رفت و بہر تاشا شد تاشائے دگر

طالع پیر کار و اریم وہی نازیم عشق

دست او از ہر سیر ما شدہ پائے دگر

در تلاشِ خوشتن با شیم جوئے دگر
 پانہا دم رفت طاقت چوں ہم پائے دگر
 حرفِ حرفش میچکد کو لولائے دگر
 زانکہ می با شیم ہر دم مست صہبا دگر
 ز آسماں اریم بر سر تنک خار ادر

بہ ازیں اندیشہ ایدل کے بود ادر
 راہِ اد مشکل گزاردن ہمیں سرگرم شوق
 با بستم از در دندان ز اں یا قوت لب
 بزم مارا احتیاج بادہ انگورست
 دست زیر تنگ تنہا از دل جاناں نیم

دین و ایمان را مگشتہ سیمایے دگر
در زمین دل نشانم سرورِ عنا دگر
ہست طبعم بحر شیرین گہرائے دگر

بے نیاز عشقم و در بند خشک تر نیم
دارم از چشم و دل خود دشت و دریا دگر

با صبر وافرے بمن بیقرار بخش
این خاریم بین و مرا آن نگار بخش
مجنوں گہ ز آبلہ پا بخار بخش
تخم اہل سجا کہ رہ انتظار بخش
از خون من بدست بلورین نگار بخش
جام حیا بنبر گیس مخمور یا بخش
ساقی از دستت مرا خوشگوار بخش
جاسے گہے نہان و گہے آشکار بخش
داغ غم خزاں بدل لالہ زار بخش
دست و دل شکستہ مارا بکار بخش
گنجینہ بیتہ این بدل از وار بخش
داغے ز دست خویش مرا یاد کار بخش

زاہد از پیشانی تو رو سیاہی ظاہر است
بارہا سر و گلستاں دیدہ ام دشت نشند
شورِ کسبِ شور و در چشم نمی آید زور

یار تیرے دمے بدل سخت یا بخش
یار بیداں صفت کہ توئی گل بخار بخش
وامان چاک اچو کئی نازتار بخش
ابر بہار و دیدہ خونبار کر دہ
جاناں بر آفتش ز آتش چہ خوش بود
اے دور چرخ گریہ متانہ ام یہی
دروی غصہ صفا طرب ہر چہ میدہی
مست نگاہ و خندہ لعل لب تو ام
آمد بہار و چہرہ ز مے ہجو گل بکن
اے شوقِ وصل کار چو افتاد با شکست
اید دست درد و داغ محبت چہ می کنی
دائم نشان ز دل نگدازی بسیدام

بے اختیار دل نشو و پیش و لبسراں
گرسوز شوق شعلہ کئے بید ہی چغم

یارب مرا از لطف خود این اقتدار بخش
اے کار ساز دل بزم سازگار بخش

بے زردار عشق گل داغِ مفلسی

از تخم آرزو بدلِ خود شرارِ بخش

..... ندانم دانش

از دیدہ تا دیدہ چه باشی نگارنش

گر دیدم بحر ہر دو جہانش

اقبال بیند

بیدار شود بخت من از خواب گراننش

پر شور جہاں شد چو ازاں ز گیس تماں

تبیخ ستمے کز دل سخت آفاننش

قطع نظرم چون نماید ز دو عالم

سو دازوہ راکہ بود سو ذریانش

از سردی بازار و فایح مگویند

گو غیرت فردوس زمین شد بزماننش

زاں سان دل من بست کہ سوز دل و وزخ

ہر چند کہ جو ہر بود از خط اماننش

از تبیح نگاہت تو انم کہ بزم جان

خالی نتوانی کہ کنے خانہ جاننش

آزاکہ گشتی نقش رخ خویش بیدہ

بے سایہ خدایا نشو و سرور دانش

از پائے فکند است مرا شوقِ رفانت

رقم اگر از پائے بیقیم بزماننش

سراج من دل شدہ اے چرخ بہینا

از تیر و گر باز تو اس بستہ دانش

ز خمم چو کہ ز شکوہ لب تشنگی از تو

با آنکہ ہتی گشتہ نہ از تیر کماننش

وزخوں طہدم دل چہ ازاں ترک جفاکش

عشق است و کنوں گاہ گنہ مالہ سرود

کو لطفِ بیانش چہ شد آن طبعِ روانش

بیرون نمود است ز لطفِ عمیم خویش

ہرگز نہ گشتہ ام چو دے ہمیدیم خویش

تا کہ بسر بریم با مید و ہم خویش

عماز کردہ ایم بگلشن نیسم خویش

آخر چہ چارہ بود ز صبر عدیم خویش

مایم و بندگی خدائے کریم خویش

محموس کردہ ام بدل چوں حجیم خویش

بجائے وفا و ہم ز عظیم رہیم خویش

ثابت قدم شدیم برہ ستقیم خویش

بیار ز گیس تو کہ کردم حکیم خویش

ثابت بروکنم چہ و ناکے قدیم خویش

آخر چکو مینت کہ چہ برین رود بہ ہجر

عین البقیں ز روعے تو مارا نصیب نیست

گلہائے زو شگفتہ شد باز غنچہ ہا

فریاد و بقیار می مائیت بے سبب

منت شناس جو ریتاں گشتہ ایم باز

آزار داد او ایک خیال رخس مرا

مگذر جو ز خویش جفا کار گوشس وار

بینی سر سلامت من استفتا تم

گوید مدار هیچ زمن چشم عافیت

اے عشق دیدہ کہ جہانے نمودہ ام

حیران تندرستی فکر ستیم خویش

تجلی پردہ نور سے وہاں نہیں موجودش

چہ پرسی از دل نا کام ہا ز ارام مفقوش

سہرور شد حسن آمد فردر خطسل ممدوش

تعالی اللہ ماجا بک بعالم کرد مشہودش

بزل ف بقیار خود ہی مینی جو موجودش

شب زلفش کہ ہر دم با دستیم جلوہ اندوش

لبعلش کہ خطِ سبز دار و مشکِ آلودش
 زخمش کہ بجز خورشید دل سوزانِ مینِ عودش
 دل بیچارہ مارا علاجِ جیت چوں باشد
 پس از عمرے مرا خوش کرد زان عہد کہ من انم
 عیارِ راہ شد عاشق بدامانِ صبا اقدار
 چہ کریم تنوخ چشم من بسوئے من نمی بیند
 نگہ کن طولِ سحر و ذلت بسیار شیدایت
 چو زخم بر سر بالینِ بیمار غمت دیدم
 بدل گرد غم دوراں بلائے بوداے ساقی
 مغنی دل برو از منم چوں شکیب آرم
 زخمش در سادگی سوز و دل جانِ انبیدانم

فغان میں آتشِ خاموش عالم سوز پرودش
 ازیں لجنے و فاکر دید و ہر سو میرود و دوش
 بہ عشقِ نرگس بیمارِ او منظورِ ہرودش
 شومِ قربانِ آں پیمانِ اں ایفا مہوش
 رسیدن تا بدرگاہِ تو ایجاں مقصودش
 چہ سود از مالہ زارم کہ آں گلِ بیخ نودش
 میرا از دولتِ جاوید او درختِ مستودش
 بد کر خیر تو مصروفِ آلِ نفاسِ محدودش
 ز لطفِ توئے روشن ازیں آئینہ بزودش
 بحسنِ یوسفِ مصری و باالسخانِ داؤدش
 چہ خواہد کرداں آتشِ نمایاں چوں دودش

ز بس بیاب گشتم از خدا خواہم سکوتِ عشق

کہ ناخنِ ن بدل شدناہکے درد آلودش

ہر دم ز آہِ تیر ہوائے کشتودہ ایم
 عاجز شدتِ فہم بے آزمودہ ایم
 از چشمِ پر خمار تو غفلتِ ربودہ ایم
 زیں بادہ کہ کم شدہ مستی فرودہ ایم

با قامت خمیدہ کمانے نمودہ ایم
 ہر کہ بعشقِ زورِ طبیعت نمودہ ایم
 مستِ ننگا و بر سرِ بسترِ غنودہ ایم
 دل را شکست ننگِ غمت چوں تمامِ رحمت

این طرف عقدہ کہ ز بستن کشودہ ایم
 ماہم بچشم روئے چو باہت نمودہ ایم
 تا صح برو کہ آنچه تو گفستی شنودہ ایم
 در پردہ ثنائے تو خود راستودہ ایم
 از بسکہ گو و دامن ناز تو بودہ ایم
 اسے چشم ناز دانہ گوہر رودہ ایم
 روئے ادب کہ پر در جاہ نوسودہ ایم

در سبیل تو غنچہ دل تازہ گل شکفت
 آئینہ کہ صورت نیکو نمودہ
 کم نہم نیستیم با بس اشارتے
 شد وصف بشمار تو چوں از بیاں برد
 رنگیں کنیم دامن محشر ز اشکِ غم
 ضائع نکتہ بجز امل در زمین دل
 ہرگز وادار زرد و کوب و لبتش

یاد آں زماں کہ عشق بیدان امتحاں

از ہر کہ بود گوئے سخن ما رہودہ ایم

ہشیارے سچ کہ ز تو غافل نبودہ ایم
 کز خرد جز و تن کف افسوس نہ ایم
 تا پردہ ز آفتاب رخ او کشودہ ایم

در چشم رویت تو برو یا غنودہ ایم
 یک بحر اضطراب عشق تو بودہ ایم
 تا شیر گرم آہ سر آرمودہ ایم

بے پردہ دیدہ ایم رخ پر حجاب تو

مشکل بسیں ز لطف صبا چوں کشودہ ایم

آسودگی عمر ز لطفت فرودہ ایم
 در خلوتے کہ محرم اسرار بودہ ایم
 دل راز گرد کلفت دنیا زودہ ایم

دانی تو لطف خود توئی عمر عزیز ما
 فرقے دلا میان حبیب و رفیق نیست
 اندوہ عشق از ہر شادی چو خوشتر است

دارد زمین سوخته دل چه آبله
بر فرق سخت جانی خود خاک کرده ایم
بنیم طاقته مگرے دل خواب باز
داریم چشم عفو خطائے چورقه است

بیکار و کشتن این همه خرم در دو ایم
سویان نفس شد و مہلہ لہماس سوہ ایم
گشیم نقش فرش براحت غنودہ ایم
با خود نبوده ایم اگر با تو بودہ ایم

در دست ما ز حاتمہ جبار و فریب عشق

آمد کلید و زان در و لہا کشتوہ ایم

نقشست چگونه دور ز پیش نظر کنم
پروانہ وار آتشے در بال پر کنم
زین نافہ ہائے مشک چوں در جگر کنم
کے خویش راز لذت و صلت خبر کنم
پرواز ہا بسوئے تو بیہ بال پر کنم
سو دای نظارہ من این چشم تر کنم

حال ترا کہ مرد مک چشم تر کنم
پرواز شوق شمع مراد نظر کنم
حرفم بوصف زلف شود عقدہ و گر
بر شمع داغ شوق تو پروانہ گشتم
نازم بضعف خویش کہ اندر ہوا شوق
بازارین خود چون کند گرم آن نگار

ترس و ہراس اہل ہوس را کلم است

عاشق شدم چو عشق چه پروا سر کنم

بگذار تا برویو یک دم نظر کنم
در حاتمہ جائے حرف سراسر شرم کنم
من تابی کے ز دیدہ حسرت نظر کنم

تا کہ در آرزوئے تو خوں در جگر کنم
از سوز دل چو قصہ شوق تو سر کنم
چشم عنایت تو جدا نیست از رقیب

آبے بروئے کار خود آوردہ امرا شکست
چشم ہمیں بود کہ از میں خوب تر کنم
سیرِ عدم و ہان تو نمود بار بار
عمرے بچین زلف تو خواہم سفر کنم
شد خانہ ام سیاہ ترا ز سفایان
از بکہ دو و آہ شب روز سر کنم

شداں پری شیشہ دل جلوہ گر چو عشق

دیوانہ دار از چہ بہر سو نظر کنم

پیرانہ سرتلاش مضامین تر کنم
پیری دشمن غیرت شیر و شکر کنم
ہر دم ز تو تخیل جور و گر کنم
ہرگز گماں نبود کہ صبر این قدر کنم
دانتہ ز و نتجاہے اے دل شود ز من
باشد کہ از تغافلش اورا خبر کنم
دریو تہ گداز تو اکیں گشتہ ام
اے سیم تن ز بہر تو تا فکر زر کنم
دانند کہ کام تشنہ ویدار تر شدہ
چشمے اگر بشوق لب نوش تر کنم
از بس مہربانہ ہیچ نیز زود درین ماں
خاموش از اں شدم کہ نہ عیب منبر کنم

نازم بدستگاہ خود اے عشق در عشق

کز چشم و دل تدارک صد بجزوہ بر کنم

چندانکہ من برو دلاران نظر کنم
حسرت بدل ز دیدن تو بیشتر کنم
گویا کہ خامہ خط شوق تو گشتہ ام
حرفے نہ سر کنم ز تو تا چشم تر کنم

کلبائے تو شگفتہ شود باز غنچہ ہا

آہے اگر رفیق نسیم حسرت کنم